

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Протокол № 1 від 29.08.2024

Голова вченої ради

О. В. Яковлева

ЕКОЛОГІЧНА ЕКОНОМІКА

ВАРІАТИВНА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА

СИЛАБУС

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 051 “Економіка”

за освітньою програмою

“Економіка”

Є.В. Болотіна, 2024 рік

bolotina@kibit.edu.ua

СХВАЛЕНО

Кафедра економіки та підприємництва

Протокол № 1 від 30.09.2024

Зав. каф.

Т.І. Пішеніна

Київ 2024

Силабус вибіркової освітньої компоненти «Екологічна економіка» для студентів освітньої програми «Економіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 051 Економіка, галузі знань 05 Соціальні і поведінкові науки.

Розробник: Є.В. Болотіна, к. філос. н., доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва Київського інституту бізнесу та технологій

Силабус затверджений на засіданні кафедри економіки та підприємництва

Протокол № 1 від «30» 08 2024 року

Завідувач кафедри Т.І. Пішеніна

© Є.В. Болотіна, 2024 рік,
© КІБІТ, 2024 рік

1. Анотація курсу

Місце освітньої компоненти «Екологічна економіка» в програмі навчання: дисципліна входить до варіативної частини (за вибором студентів).

Засоби оцінювання - підсумковий залік, який проводиться у формі виконання тестових завдань, теоретичних питань.

Форма навчання	Семестр	Кредити ECTS	Години	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Залік
Денна	2	3	90	18	18	54	
Заочна	2	3	90	6	4	80	

Мова навчання: українська.

Пререквізити - Основи економічної теорії, Макроекономіка.

Постреквізити - переддипломна практика та написання кваліфікаційної роботи.

Метою вивчення дисципліни є набуття студентами знань і навичок, формування в них екологічно орієнтованого світогляду, що створює необхідні передумови для прийняття рішень і здійснення господарської діяльності згідно з принципами стійкого розвитку.

Основними завданнями курсу «Екологічна економіка» є:

- ознайомити студентів із закономірностями формування інноваційних методів екологізації економіки;
- сформуванню уявлення щодо визначення існуючих взаємозв'язків між вимогами соціально-економічного розвитку, станом навколишнього середовища й умовами життєдіяльності людей; економічних аспектів взаємодії суспільства і природи;
- набути навичок визначення економічної цінності компонентів навколишнього природного середовища і виконання еколого-економічних оцінок;
- опанувати методичним інструментарієм для економічного обґрунтування оптимальних напрямів соціально-економічного розвитку, що найбільшою мірою відповідають поєднанню економічних та екологічних цілей;
- сформуванню уявлення щодо напрямів підвищення еколого-економічної ефективності національної економіки;
- набути навичок еколого-економічного обґрунтування господарських рішень.

При вивченні дисципліни «Екологічна економіка» здобувачі вищої освіти набувають такі компетентності (здатності):

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН01. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН08. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН17. Аналізувати, ідентифікувати та оцінювати можливості ведення міжнародного бізнесу, враховуючи глобалізаційні процеси в ході інтеграції України у світове господарство

Програма навчальної дисципліни «Екологічна економіка» складається з **8 тем.**

2. План лекційних та семінарських занять та завдання до СРС

Основні підручники/посібники цього курсу:

1. *Ecological Economics. Principles and applications* / H. Daly, J. Farley. – Washington: Island Press, 2004. 454 p
2. Бондар О.І., Галушкіна Т.П., Унгурян П.Я. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку: монографія. За заг. ред. д.б.н., проф. О.І. Бондаря. Херсон: Олді-Плюс, 2018. 238 с.
3. Екологічна безпека та економіка : монографія. М.І. Сокур, В.М. Шмандій, Є.К. Бабець, В.С. Білецький, І.Є. Мельнікова, О.В. Харламова, Л.С. Шелудченко. Кременчук, ПП Щербатих О.В., 2020. 240 с.
4. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль : Астон, 2016. 392 с.
5. Економіка природокористування: навчальний посібник. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.
6. Ільків Л.А. Вплив воєнних дій на земельні ресурси України. Збірник матеріалів XXX Міжнародна науково-практична конференція «Modernity and current problems of society regarding the development of science», 31 липня – 02 серпня 2023 р., Греція, Австрія. С. 33-37. URL: https://eu-conf.com/ua/events/modernity-and-current-problems-of-society_regarding-the-development-of-science/
7. Ільків Л.А., Бобровська К. Використання відходів сільського господарства для виробництва енергії: можливості та перспективи. Збірник матеріалів International scientific-practical conference “Actual problems of economics, accounting, management and law”: conference proceedings (Bratislava, Slovakia, August 22, 2023). С. 18-21. URL: <http://www.economics.in.ua/2023/08/22-2023.html>
8. Ільків Л.А., Ільїна А.А. Еколого-економічні аспекти використання водно-болотних угідь Джарилгацької затоки. *Colloquium-journal*. №35 (122). 2021. С.12-14
9. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367с
10. Перга Т. Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. Інститут всесвітньої історії Національної академії наук. 2023. URL: https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty_ukrainy/ekolohichni-naslidky-viiny-rosii-proty-ukrainy.htm

Тема заняття (питання на лекцію)	Питання на семінарські заняття	Література
Тема 1. Предмет метод і завдання дисципліни “Екологічна економіка” 1. Зміст поняття “екологія” 2. Історія розвитку екології як науки 3. Сучасний стан розвитку 4. Структура екології 5. Поняття про “загальну екологію” (біоекологію) 6. Методи екологічних досліджень.	1. Зміст поняття “екологія” 2. Історія розвитку екології як науки 3. Сучасний стан розвитку 4. Структура екології 5. Поняття про “загальну екологію” (біоекологію) 6. Методи екологічних досліджень.	1. <i>Ecological Economics. Principles and applications</i> / H. Daly, J. Farley. Washington: Island Press, 2004. 454 p 2. Бондар О.І., Галушкіна Т.П., Унгурян П.Я. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку: монографія. За заг. ред. д.б.н., проф. О.І. Бондаря. Херсон: Олді-Плюс, 2018. 238 с. 3. Екологічна безпека та економіка : монографія. М.І. Сокур, В.М. Шмандій, Є.К. Бабець, В.С. Білецький, І.Є. Мельнікова, О.В. Харламова, Л.С. Шелудченко. Кременчук, ПП Щербатих О.В., 2020. 240 с.
Тема 2. Наукові засади раціонального природокористування і охорони навколишнього середовища.	1. Поняття системи “природа – господарство – населення” 2. Ідеї В. Вернадського про “ноосферу”	1. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль : Астон, 2016. 392 с. 2. Економіка природокористування: навчальний посібник. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.

<p>1. Поняття системи “природа – господарство – населення”</p> <p>2. Ідеї В. Вернадського про “ноосферу”</p> <p>3. Концепція сталого розвитку (Sustainable Development)</p> <p>4. Екологічна безпека</p> <p>5. Економічний аспект екологічної безпеки</p> <p>6. Концепції регулювання взаємовідносин людини і природи</p> <p>7. Основні екологічні закони.</p>	<p>3. Концепція сталого розвитку (Sustainable Development)</p> <p>4. Екологічна безпека</p> <p>5. Економічний аспект екологічної безпеки</p> <p>6. Концепції регулювання взаємовідносин людини і природи</p> <p>7. Основні екологічні закони.</p>	<p>3. Ільків Л.А. Вплив воєнних дій на земельні ресурси України. Збірник матеріалів XXX Міжнародна науково-практична конференція «Modernity and current problems of society regarding the development of science», 31 липня – 02 серпня 2023 р., Греція, Австрія. С. 33-37. URL: https://eu-conf.com/ua/events/modernity-and-current-problems-of-society_regarding-the-development-of-science/</p>
<p>Тема 3. Еколого-економічні інструменти</p> <p>1.Економічний механізм</p> <p>2.Еколого-економічні інструменти: принципи формування і механізми дії</p> <p>3.Форми еколого-економічних інструментів</p> <p>4.Ринкові механізми регулювання природокористування</p> <p>5.Ефективність економічного механізму екологічного регулювання</p> <p>6.Система фінансування природоохоронної діяльності в Україні.</p>	<p>1.Економічний механізм</p> <p>2.Еколого-економічні інструменти: принципи формування і механізми дії</p> <p>3.Форми еколого-економічних інструментів</p> <p>4.Ринкові механізми регулювання природокористування</p> <p>5.Ефективність економічного механізму екологічного регулювання</p> <p>6.Система фінансування природоохоронної діяльності в Україні</p>	<p>1. Ecological Economics. Principles and applications / H. Daly, J. Farley.. Washington: Island Press, 2004. 454 p.</p> <p>2. Ільків Л.А., Ільїна А.А. Еколого-економічні аспекти використання водно-болотних угідь Джарилгацької затоки. Colloquium-journal. №35 (122). 2021. С.12-14</p> <p>9. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с</p> <p>10. Перга Т. Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. Інститут всесвітньої історії Національної академії наук. 2023. URL: https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/ekolohichni-na-slidy-viiny-rosii-proty-ukrainy.htm</p>
<p>Тема 4. Економічна оцінка та ефективність екологічних заходів</p> <p>1.Поняття і зміст ефективності.</p> <p>2.Вибір інструментарію розрахунку еколого-економічної ефективності.</p> <p>3.Показники еколого-економічної ефективності.</p> <p>4.Методи оцінки ефективності природо-використання у різних сферах діяльності.</p>	<p>1.Поняття і зміст ефективності.</p> <p>2.Вибір інструментарію розрахунку еколого-економічної ефективності.</p> <p>3.Показники еколого-економічної ефективності.</p> <p>4.Методи оцінки ефективності природо-використання у різних сферах діяльності.</p>	<p>1. Екологічна безпека та економіка : монографія. М.І. Сокур, В.М. Шмандій, Є.К. Бабець, В.С. Білецький, І.Є. Мельнікова, О.В. Харламова, Л.С. Шелудченко. Кременчук, ПП Щербатих О.В., 2020. 240 с.</p> <p>2. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль : Астон, 2016. 392 с.</p> <p>3. Економіка природокористування: навчальний посібник. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.</p>
<p>Тема 5. Науково-технічний прогрес та економіка природокористування.</p> <p>1. Інтенсифікація природокористування та її наслідки</p> <p>2. Наукові основи екологічної економіки в умовах інтенсифікації виробництва</p> <p>3. Соціально-економічні умови екологізації НТП</p>	<p>1. Інтенсифікація природокористування та її наслідки</p> <p>2. Наукові основи екологічної економіки в умовах інтенсифікації виробництва</p> <p>3. Соціально-економічні умови екологізації НТП</p> <p>4. Механізм формування ринку екологічних інновацій</p>	<p>1. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль : Астон, 2016. 392 с.</p> <p>2. Економіка природокористування: навчальний посібник. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.</p> <p>3. Ільків Л.А. Вплив воєнних дій на земельні ресурси України. Збірник матеріалів XXX Міжнародна науково-практична конференція «Modernity and current problems of society regarding the development of science»,</p>

<p>4. Механізм формування ринку екологічних інновацій</p> <p>5. Мотиваційний механізм розвитку екологічно орієнтованої діяльності</p> <p>6. Інтенсифікація природокористування та її наслідки.</p>	<p>5. Мотиваційний механізм розвитку екологічно орієнтованої діяльності</p> <p>6. Інтенсифікація природокористування та її наслідки.</p>	<p>31 липня – 02 серпня 2023 р., Греція, Австрія. С. 33-37. URL: https://eu-conf.com/ua/events/modernity-and-current-problems-of-society_regarding-the-development-of-science/</p>
<p>Тема 6. Економічний механізм природокористування і охорони навколишнього середовища</p> <p>1. Поняття про еколого-економічні системи</p> <p>2. Поняття про екологічну економіку</p> <p>3. Економіка ресурсо-використання</p> <p>4. Платежі (збори) за використання природних ресурсів</p> <p>5. Економіка відшкодування збитків від забруднення та інших порушень стану навколишнього середовища</p> <p>6. Платежі за забруднення та інші негативні впливи на навколишнє природне середовище</p> <p>7. Інші методи економічного механізму природокористування.</p>	<p>1. Поняття про еколого-економічні системи</p> <p>2. Поняття про екологічну економіку</p> <p>3. Економіка ресурсо-використання</p> <p>4. Платежі (збори) за використання природних ресурсів</p> <p>5. Економіка відшкодування збитків від забруднення та інших порушень стану навколишнього середовища</p> <p>6. Платежі за забруднення та інші негативні впливи на навколишнє природне середовище</p> <p>7. Інші методи економічного механізму природокористування.</p>	<p>1. <i>Ecological Economics. Principles and applications</i> / H. Daly, J. Farley. Washington: Island Press, 2004. 454 p.</p> <p>2. Ільків Л.А., Ільїна А.А. Еколого-економічні аспекти використання водно-болотних угідь Дžарилгацької затоки. <i>Colloquium-journal</i>. №35 (122). 2021. С.12-14</p> <p>9. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с</p> <p>10. Перга Т. Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. Інститут всевітньої історії Національної академії наук. 2023. URL: https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/ekolohichni-naslidy-viiny-rosii-proty-ukrainy.htm</p>
<p>Тема 7. Еколого-економічні і еколого-соціальні проблеми використання природних ресурсів</p> <p>1. Сучасний стан навколишнього природного середовища світу і України.</p> <p>2. Загальний стан природних ресурсів України, еколого-економічні проблеми їх використання</p> <p>3. Причини розростання екологічної кризи</p> <p>4. Заповідна справа в Україні</p> <p>5. Основні проблеми соціально-економічного розвитку України та їх екологічні наслідки.</p>	<p>1. Сучасний стан навколишнього природного середовища світу і України.</p> <p>2. Загальний стан природних ресурсів України, еколого-економічні проблеми їх використання</p> <p>3. Причини розростання екологічної кризи</p> <p>4. Заповідна справа в Україні</p> <p>5. Основні проблеми соціально-економічного розвитку України та їх екологічні наслідки</p>	<p>1. <i>Економіка природокористування: навчальний посібник</i>. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.</p> <p>2. Ільків Л.А. Вплив воєнних дій на земельні ресурси України. Збірник матеріалів XXX Міжнародна науково-практична конференція «Modernity and current problems of society regarding the development of science», 31 липня – 02 серпня 2023 р., Греція, Австрія. С. 33-37. URL: https://eu-conf.com/ua/events/modernity-and-current-problems-of-society_regarding-the-development-of-science/</p> <p>3. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с</p>
<p>Тема 8. Міжнародний досвід і співробітництво в сфері вирішення еколого-економічних проблем</p> <p>1. Національна і глобальна екологічна політика</p> <p>2. Світові й регіональні екологічні організації</p>	<p>1. Національна і глобальна екологічна політика</p> <p>2. Світові й регіональні екологічні організації</p> <p>3. Громадські екологічні рухи</p> <p>4. Екологічний імператив розвитку.</p>	<p>1. <i>Ecological Economics. Principles and applications</i> / H. Daly, J. Farley. Washington: Island Press, 2004. 454 p.</p> <p>2. Ільків Л.А., Ільїна А.А. Еколого-економічні аспекти використання водно-болотних угідь Дžарилгацької затоки. <i>Colloquium-journal</i>. №35 (122). 2021. С.12-14</p>

<p>3. Громадські екологічні рухи 4. Екологічний імператив розвитку.</p>		<p>9. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с</p> <p>10. Перга Т. Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. Інститут всесвітньої історії Національної академії наук. 2023. URL: https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/ekolohichni-naslidky-viiny-rosii-proty-ukrainy.htm</p>
---	--	--

Залік (підсумковий контроль)

Практичні завдання для СРС заочної форми

Тема	Практичні завдання	Література
<p>Тема 1. Предмет метод і завдання дисципліни “Екологічна економіка”</p> <p>1. Зміст поняття “екологія”</p> <p>2. Історія розвитку екології як науки</p> <p>3. Сучасний стан розвитку</p> <p>4. Структура екології</p> <p>5. Поняття про “загальну екологію” (біоекологію)</p> <p>6. Методи екологічних досліджень.</p>	<p>1. <i>Визначите предмет, основні завдання і значення науки “екологія”.</i></p> <p>2. <i>Які етапи розвитку пережила екологічна наука і якими особливостями характеризується сучасний стан її розвитку?</i></p> <p>3. <i>Охарактеризуйте структуру всього комплексу екологічних наук. Сформулюйте специфіку предмету дослідження окремих напрямків (складових) екологічної науки.</i></p> <p>4. <i>З блоками яких інших наук про природу і суспільство тісно пов’язана екологія?</i></p> <p>5. <i>Дайте характеристику предмету дослідження, структури і основних наукових напрямків біоекології (“загальної екології”). Що досліджують аутоекологія, демекологія, синекологія, біосферологія?</i></p> <p>6. <i>Визначите суть основних понять біоекології – “біоти”, “біогеоценозу”, “екосистеми”, “біосфери”, “екологічних факторів”, “кругообігу речовин і енергії”.</i></p> <p>7. <i>З’ясуйте уявлення про “антропосферу”, “техносферу”, “ноосферу”.</i></p> <p>8. <i>Охарактеризуйте сучасний стан розвитку теоретичної і прикладної екологій.</i></p> <p>9. <i>Які методи дослідження використовуються всім комплексом екологічних наук?</i></p> <p>10. <i>Проаналізуйте суть, мету і завдання науки “екологічна економіка”.</i></p> <p>11. <i>Поняття предмету дослідження і структури науки “економіка природовикористання”.</i></p> <p>12. <i>Охарактеризуйте види методів економічного регулювання природовикористання та їх суть.</i></p>	<p>1. <i>Ecological Economics. Principles and applications / H. Daly, J. Farley. Washington: Island Press, 2004. 454 p</i></p> <p>2. <i>Бондар О.І., Галушкіна Т.П., Унгурян П.Я. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку: монографія. За заг. ред. д.б.н., проф. О.І. Бондаря. Херсон: Олді-Плюс, 2018. 238 с.</i></p> <p>3. <i>Екологічна безпека та економіка : монографія. М.І. Сокур, В.М. Шмандій, Є.К. Бабець, В.С. Білецький, І.Є. Мельнікова, О.В. Харламова, Л.С. Шелудченко. Кременчук, ПП Щербатих О.В., 2020. 240 с.</i></p>
<p>Тема 2. Наукові засади раціонального природокористування і охорони навколишнього середовища.</p>	<p>1. <i>В чому суть концептуального вчення про триєдність системи “природагосподарство-населення”?</i></p>	<p>1. <i>Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль : Астон, 2016. 392 с.</i></p> <p>2. <i>Економіка природокористування: навчальний посібник. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.</i></p>

1. Поняття системи “природа – господарство – населення”	– 2. Охарактеризуйте ідею В. Вернадського про “ноосферу” і суть філософсько-екологічної методології збереження життя на Землі.	3. Ільків Л.А. Вплив воєнних дій на земельні ресурси України. Збірник матеріалів XXX Міжнародна науково-практична конференція «Modernity and current problems of society regarding the development of science», 31 липня – 02 серпня 2023 р., Греція, Австрія. С. 33-37. URL: https://eu-conf.com/ua/events/modernity-and-current-problems-of-society_regarding-the-development-of-science/
2. Ідеї В. Вернадського про “ноосферу”		
3. Концепція сталого розвитку (Sustainable Development)	3. Суттєвість концепції сталого (стійкого) розвитку.	
4. Екологічна безпека	4. Що визначають поняття “екологічна безпека” і “екологічний ризик” і як їх можна обчислити?	
5. Економічний аспект екологічної безпеки	5. Визначите суть концепції “біотичного регулювання” навколишнього середовища?	
6. Концепції регулювання взаємовідносин людини і природи	6. Хто заснував і з чого складається наукова ідея “коеволюції” розвитку суспільства і природи?	
7. Основні екологічні закони.	7. Визначите специфіку концепції “неотехнооптимізму” (неорозкоші). В чому її слабкі сторони? 8. Намовите основні закони і закономірності взаємодії суспільства і природи. 9. В чому суть екологічних аксіом Б. Коммонера? 10. Що гласить правило 1 % біоти (біосфери) (за В. Горшковим?) 11. Про що стверджують закони охорони природи П. Ерліха? 12. Дайте характеристику правила економіко-екологічного сприйняття Дж. Стайкаса.	

Тема 3. Еколого-економічні інструменти	1. Основними компонентами економічного механізму є? 2. Що ви розумієте під економічними інструментами?	1. Ecological Economics. Principles and applications / H. Daly, J. Farley.. Washington: Island Press, 2004. 454 p.
1. Економічний механізм		
2. Еколого-економічні інструменти: принципи формування і механізми дії	3. В широкому розумінні ціна за ресурси це? 4. Що є нижньою межею при формуванні цін у ринковій економіці?	2. Ільків Л.А., Ільїна А.А. Еколого-економічні аспекти використання водно-болотних угідь Джарилгацької затоки. Colloquium-journal. №35 (122). 2021. С.12-14
3. Форми еколого-економічних інструментів		9. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с
4. Ринкові механізми регулювання природокористування	5. Якою є основна екологічна функція ціни за ресурс у системі товарно-грошових відносин?	10. Перга Т. Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. Інститут всесвітньої історії Національної академії наук. 2023. URL: https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/ekolohichni-naslidky-viiny-rosii-proty-ukrainy.htm
5. Ефективність економічного механізму екологічного регулювання	6. Під впливом яких з основних факторів формується економічна вигода від використання природних благ?	
6. Система фінансування природоохоронної діяльності в Україні.	7. Еколого-економічні інструменти - це? 8. Які ви знаєте форми еколого-економічних інструментів? 9. Які ви знаєте ринкові механізми регулювання природокористування? 10. Як можна оцінювати ефективність економічного механізму екологічного регулювання?	

Тема 4. Економічна оцінка та ефективність екологічних заходів	1. Визначте поняття еколого-економічних систем еколого-економічного оптимуму природо використання.	1. Екологічна безпека та економіка : монографія. М.І. Сокур, В.М. Шмандій, Є.К. Бабець, В.С. Білецький, І.Є. Мельнікова, О.В. Харламова, Л.С.
--	--	---

<p>1.Поняття і зміст ефективності.</p> <p>2.Вибір інструментарію розрахунку еколого- економічної ефективності.</p> <p>3.Показники еколого-економічної ефективності.</p> <p>4.Методи оцінки ефективності природо-використання у різних сферах діяльності.</p>	<p>2. У чому полягає суть економічної оцінки природних ресурсів? Які види і методи оцінок існують?</p> <p>3. Розкрийте суть і вивчіть формули рентної і затратної видів оцінок, а також оцінку за замикаючими витратами. У яких випадках і для яких видів ресурсів вони використовуються?</p> <p>4. Роль та функції державних кадастрових оцінок природних ресурсів. Кадастри яких ресурсів вироблені в Україні? 5. Проаналізуйте суть платежів (зборів) за використання природних ресурсів і процедуру їх встановлення.</p> <p>6. Які види платежів існують в Україні за використання землі, надр, водних і лісових ресурсів, об'єктів тваринного світу, радіочастотних ресурсів?</p> <p>7. Як розподіляються збори за використання ресурсів в Україні?</p> <p>8. Визначте суть відшкодування збитків за забруднення та інші порушення стану навколишнього природного середовища.</p>	<p>Шелудченко. Кременчук, ПП Щербатих О.В., 2020. 240 с.</p> <p>2. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль : Астон, 2016. 392 с.</p> <p>3. Економіка природокористування: навчальний посібник. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.</p>
--	--	--

<p>Тема 5. Науково-технічний прогрес та економіка природокористування.</p> <p>1. Інтенсифікація природокористування та її наслідки</p> <p>2. Наукові основи екологічної економіки в умовах інтенсифікації виробництва</p> <p>3. Соціально-економічні умови екологізації НТП</p> <p>4. Механізм формування ринку екологічних інновацій</p> <p>5. Мотиваційний механізм розвитку екологічно орієнтованої діяльності</p> <p>6. Інтенсифікація природокористування та її наслідки..</p>	<p>1. Охарактеризуйте нові НТР у другій половині ХХ століття.</p> <p>2. Визначте двояку роль НТП у розв'язанні екологічних проблем людства.</p> <p>3. Які основні завдання екологічного спрямування стоять перед НТП?</p> <p>4. Назвіть напрями і види екологічно чистих і ресурсозберігальних технологій.</p> <p>5. У чому полягає суть понять про біо- і екотехнології? Подайте приклади подібних технологій та їх значення у розв'язанні екологічних проблем.</p> <p>6. Чим відрізняються екологічні наслідки проведення організаційно-технічних технологій від екотехнологій?</p> <p>7. Назвіть основні комплексні критерії вибору нових технологій.</p> <p>8. Поняття екологізації виробництва та інших видів господарської діяльності. Що вирішує екологічний інженеринг?</p>	<p>1. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія. Тернопіль : Астон, 2016. 392 с.</p> <p>2. Економіка природокористування: навчальний посібник. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.</p> <p>3. Ільків Л.А. Вплив воєнних дій на земельні ресурси України. Збірник матеріалів XXX Міжнародна науково-практична конференція «Modernity and current problems of society regarding the development of science», 31 липня – 02 серпня 2023 р., Греція, Австрія. С. 33-37. URL: https://eu-conf.com/ua/events/modernity-and-current-problems-of-society_regarding-the-development-of-science/</p>
--	---	--

9. Які методи економічного стимулювання НТП екологічного спрямування Ви можете назвати?
10. У чому полягає суть екологічної конверсії ВПК?
11. З чим пов'язані труднощі екологізації НТП в Україні?
12. Які завдання у сфері розв'язання екологічних питань стоять перед НТП в Україні?.

Тема 6. Економічний механізм природокористування і навколишнього середовища

1. Поняття про еколого-економічні системи
2. Поняття про екологічну економіку
3. Економіка ресурсо-використання
4. Платежі (збори) за використання природних ресурсів
5. Економіка відшкодування збитків від забруднення та інших порушень навколишнього середовища
6. Платежі за забруднення та інші негативні впливи на навколишнє середовище
7. Інші методи економічного природо використання.

1. *Визначте поняття еколого-економічних систем еколого-економічного оптимуму природовикористання.*
2. *Проаналізуйте суть, мету і завдання науки “екологічна економіка”.*
3. *Поняття предмету дослідження і структури науки “економіка природовикористання”.*
4. *Охарактеризуйте види методів економічного регулювання природовикористання та їх суть.*
5. *У чому полягає суть економічної оцінки природних ресурсів? Які види і методи оцінок існують?*
6. *Розкрийте суть і вивчіть формули рентної і затратної видів оцінок, а також оцінку за замикаючими витратами. У яких випадках і для яких видів ресурсів вони використовуються?*
7. *Роль та функції державних кадастрових оцінок природних ресурсів. Кадастри яких ресурсів вироблені в Україні?*
8. *Проаналізуйте суть платежів (зборів) за використання природних ресурсів і процедуру їх встановлення.*
9. *Які види платежів існують в Україні за використання землі, надр, водних і лісових ресурсів, об'єктів тваринного світу, радіочастотних ресурсів?*
10. *Як розподіляються збори за використання ресурсів в Україні?*
11. *Визначте суть відшкодування збитків за забруднення та інші порушення стану навколишнього природного середовища.*
12. *У чому полягає суть еколого-економічної і еколого-соціальної оцінки збитків?*

1. *Ecological Economics. Principles and applications / H. Daly, J. Farley.. Washington: Island Press, 2004. 454 p.*
2. *Ільків Л.А., Ільїна А.А. Еколого-економічні аспекти використання водно-болотних угідь Джарилгацької затоки. Colloquium-journal. №35 (122). 2021. С.12-14*
9. *Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с*
10. *Перга Т. Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. Інститут всесвітньої історії Національної академії наук. 2023. URL: https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty_ukrainy/ekolohichni-naslidky-viiny-rosii-proty-ukrainy.htm*

Тема 7. Еколого-економічні еколого-соціальні проблеми використання природних ресурсів

1. *Дайте характеристику сучасного стану навколишнього природного середовища світу і України. 2. Проведіть оцінку загального стану природних ресурсів України.*

1. *Економіка природокористування: навчальний посібник. Рогач С.М., Ільків Л.А., Гуцул Т.А. К.: Компринт, 2017. 344 с.*

1. Сучасний стан навколишнього природного середовища світу і України. 2. Загальний стан природних ресурсів України, еколого-економічні проблеми їх використання 3. Причини розростання екологічної кризи 4. Заповідна справа в Україні 5. Основні соціально-економічного розвитку України та їх екологічні наслідки.	3. Які основні еколого-економічні проблеми використання природних ресурсів в Україні? 4. В чому полягають основні причини забруднення поверхневих і підземних вод України? 5. В чому криються причини розростання екологічної кризи у нашій країні? 6. Як проводиться заповідна справа в Україні? Дайте характеристику заповідних територій. 7. Які основні екологічні проблеми соціально-економічного розвитку України? 8. В чому проявляється вплив екологічних негараздів на здоров'я людини?	2. Ільків Л.А. Вплив воєнних дій на земельні ресурси України. Збірник матеріалів XXX Міжнародна науково-практична конференція «Modernity and current problems of society regarding the development of science», 31 липня – 02 вересня 2023 р., Греція, Австрія. С. 33-37. URL: https://eu-conf.com/ua/events/modernity-and-current-problems-of-society_regarding-the-development-of-science/ 3. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с

<p>Тема 8. Міжнародний досвід співробітництво в сфері вирішення еколого-економічних проблем</p> <p>1. Національна і глобальна екологічна політика</p> <p>2. Світові й регіональні екологічні організації</p> <p>3. Громадські екологічні рухи</p> <p>4. Екологічний імператив розвитку.</p>	<p>1. Визначте суть понять про національну, міжнародну, регіональну і глобальну екополітику. Подайте приклади регіональної екополітики в Європі.</p> <p>2. Назвіть чинники необхідності міжнародного співробітництва у сфері розв'язання екологічних проблем.</p> <p>3. У чому полягає суть поняття про екологічний суверенітет країни та її екологічну безпеку?</p> <p>4. Суть і значення міжнародного екологічного права. Назвіть основні світові угоди і конвенції у сфері регулювання екологічних глобальних проблем.</p> <p>5. Як організований “світовий екологічний порядок”? Які міжнародні екологічні організації Вам відомі? Їх функції та значення.</p> <p>6. Визначте роль міжнародних конгресів та інших форм спілкування для розв'язання екологічних проблем людства. Дайте характеристику найважливіших питань, що розглядалися на найголовніших міжнародних зборах (Ріо-де-Жанейро, 1992; Кіото, 1998 та ін.).</p> <p>7. Роль громадських екологічних рухів розв'язанні питань природоохоронного характеру і захисту “екологічних” прав населення.</p> <p>8. Визначте місце і роль України у міжнародному співробітництві екологічної орієнтації.</p> <p>9. Необхідність формування нових соціально-економічних, екологічних і етнічних цінностей людства. Поняття про</p>	<p>1. Ecological Economics. Principles and applications / H. Daly, J. Farley.. Washington: Island Press, 2004. 454 p.</p> <p>2. Ільків Л.А., Ільїна А.А. Еколого-економічні аспекти використання водно-болотних угідь Джарилгацької затоки. Colloquium-journal. №35 (122). 2021. С.12-14</p> <p>9. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: підручник. 3-тє вид., випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2018. 367 с</p> <p>10. Перга Т. Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. Інститут всесвітньої історії Національної академії наук. 2023. URL: https://ivinas.gov.ua/viina-rf-protv-ukrainy/ekologichni-naslidky-viiny-rosii-protv-ukrainy.htm</p>
--	--	---

*нову систему індексів, що визначають рівень розвитку країн.
Поняття про екологічний імператив.
10. Охарактеризуйте стратегії розвитку екополітики
найвідоміших країн світу, їх недоліки.
11. Назвіть необхідні індикатори гармонійного розвитку
України.*

1. Засоби діагностики результатів навчання

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Концепція інтегрального ресурсу М. Ф. Реймерса, його компоненти.
2. Порухення природного середовища як процес погіршення стану довкілля під впливом антропогенної діяльності.
3. Фізико-біологічний, економічний, фізіологічний, соціальний підходи до оцінки антропогенних процесів впливу на природу.
4. Сучасний рівень порушення екологічної рівноваги на Землі.
5. Забруднення природного середовища та його види.
6. Глобальні наслідки забруднення навколишнього природного середовища.
7. Особливості всіх типів природних ресурсів, їх еколого-економічна оцінка.
8. Функції природи стосовно людини.
9. Економічні властивості природних факторів.
10. Еколого-економічні показники: оцінки і ставки.
11. Еколого-економічні інструменти: принципи формування та механізми дії.
12. Форми еколого-економічних інструментів.
13. Екологічне страхування як еколого-економічний інструмент.
14. Оцінки ресурсу та оцінки середовища.
15. Підходи до економічної оцінки природних ресурсів.
16. Підходи до оцінки змін стану середовища.
17. Моделювання екологічних процесів.
18. Економічний збиток від порушення природного середовища.
19. Вартісний аналіз еколого-економічного збитку.
20. Фактори формування еколого-економічного збитку і методи його оцінки.
21. Визначення екологічної ціни товарів і послуг.
22. Нормативно-правове регулювання формування платежів за використання природних ресурсів.
23. Основні компоненти платного природокористування в Україні.
24. Екологічне ліцензування.
25. Формування та реалізація цільових екологічних програм в Україні.
26. Поняття екологізації економіки, підприємств та способу життя.
27. Методологія оцінки рівня екологізації.
28. Відтворювальний механізм екологізації.
29. Екологізація попиту та виробництва.
30. Екологізація людей і відтворення мотивів екологізації.
31. Екологізація економіки в аспекті сталого економічного розвитку.
32. Особливості всіх типів природних ресурсів, їх еколого-економічна оцінка й охорона.
33. Оцінка запасів екосистем як національного капіталу.

34. Моделювання екологічних процесів.
35. Розміщення виробництва з урахуванням екологічних вимог.
36. Територіальні промислові комплекси: проблеми й перспективи.
37. Визначення економічного збитку, що наноситься народному господарству в результаті нераціонального природокористування.
38. Оцінка абсолютної і відносної ефективності природоохоронних витрат.
39. Міжгалузевий характер вирішення проблем природокористування.
40. Економічне стимулювання природоохоронної діяльності підприємств.
41. Оцінка запасів екосистем та національного капіталу.
42. Екологізація економічного розвитку.
43. Еколого-економічний і соціальний результати природоохоронної діяльності.
44. Визначення необхідності проведення еколого-економічної реструктуризації промислових підприємств.
45. Міжнародна еколого-економічна діяльність.
46. Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів в Україні
46. Сутність та головні риси екологічного підприємництва.
47. Екологічно чисте виробництво в системі екологічного підприємництва.
48. Сутність, імперативи та принципи екологічної модернізації, її типи і моделі.
49. Передумови і завдання екологічної модернізації.
50. Еко-технології: перспективи та загрози.
51. Економіка водокористування: суть, джерела забруднення, вимоги до якості води тощо
52. Економічна ефективність здійснення природоохоронних заходів (суть, показники, інформаційне забезпечення)
53. Особливості здійснення природоохоронної політики в Україні та світі.
54. Механізми екологізації виробництва
55. Організаційно-економічний механізм екологізації
56. Еколого-економічні інструменти як елемент механізму екологізації
57. Форми еколого-економічних інструментів
58. Відтворювальний механізм екологізації
59. Екологізація попиту, пропозиції.
60. Екологізація людей і відтворення мотивів екологізації.

2. Оцінювання

Правила набору балів: протягом курсу студент може набрати 100 балів, з яких до 60 балів набирається за рахунок виконання самостійних завдань та виступів на заняттях, і до 40 балів - на підсумковому контролі.

Студенти допускаються до підсумкового контролю за умов набору протягом семестру не менше 35 балів. Якщо студент набрав більше 90 балів, то за рішенням кафедри він може бути звільнений від заліку.

Теми	Мах оцінка на семінарському занятті для ДФН	Мах оцінка за СРС для ДФН	Мах оцінка на семінарському занятті для ЗФН	Мах оцінка за СРС для ЗФН
1	2	5	10	5
2	3	5		5
3	3	5		5
4	3	5		5
5	2	5	10	5
6	3	5		5
7	2	5		5
8	2	5		5
Підсумок	20	40	20	40
Залік	40		40	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
82-89	добре	B	вище середнього рівня
75-81		C	загалом хороша робота
67-74	задовільно	D	непогано
60-66		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. Політика курсу

1. Завдання на самостійну роботу студентів, як індивідуальні, так і загальні, мають бути здані у вказаний час: на відповідному семінарському занятті чи у зазначений термін в Гугл-класі «Екологічна економіка». В разі несвоєчасного виконання завдання на автора (групу авторів) накладається штраф балів залежно від строку запізнення.
2. Під час дискусії та під час представлення групових робіт участь у ній обов'язкова для всіх членів групи. Необхідно вміти не лише виконати поставлене завдання, а й обґрунтувати його, пояснити особливості та висновки. Окрім того, участь у дискусії беруть як викладач, так і інші студенти академічної групи.

3. Самостійна домашня робота є обов'язковою для всіх студентів. Студенти виконують її в об'ємі, необхідному для набрання достатньої кількості балів.
4. Студентам рекомендується вести зошит з підготовки до занять, у який заносяться основні позиції лекційного заняття та представлено конспекти рекомендованих першоджерел з тем, питань, що виносяться на семінарські заняття. Представлений у зошиті матеріал має бути чітко структурований відповідно до питань, які розглядаються на семінарі.
5. Поведінка на заняттях регламентується загальними правилами поведінки в учбових закладах та соціальними нормами взаємодії (не дозволяється застосовувати нецензурну лексику, перебивати викладача та одногрупників, самостійно без дозволу пересуватися по аудиторії, розмовляти під час занять по мобільному телефону або спілкуватися в соцмережах).
6. Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри економіки та підприємництва, який безпосередньо проводить заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: dekanat@kibit.edu.ua